

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Директор ННІ неперервної освіти і туризму

\_\_\_\_\_ Ковальова О.В.  
“ \_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2021 р.

**“СХВАЛЕНО”**

на засіданні кафедри туристичного та  
готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

Протокол № 15 від “26” травня 2021 р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Басюк Д.І.

**”РОЗГЛЯНУТО ”**

Гарант ОП «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом»

Гарант ОП

\_\_\_\_\_ Левицька І.В.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

спеціальність 073 «Менеджмент»

освітня програма «Управління туристичним та готельно-ресторанним  
бізнесом»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: професор, д.е.н., професор Бардаш С.В.

**Київ – 2021 р.**

**1. Опис навчальної дисципліни**  
**Методологія і організація наукових досліджень**

|                                                                     |                                                         |                       |
|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------|
| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь     |                                                         |                       |
| Освітній ступінь                                                    | Магістр                                                 |                       |
| Спеціальність                                                       | 073 «Менеджмент»                                        |                       |
| Освітня програма                                                    | Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом |                       |
| Характеристика навчальної дисципліни                                |                                                         |                       |
| Вид                                                                 | Обов'язкова                                             |                       |
| Загальна кількість годин                                            | 120                                                     |                       |
| Кількість кредитів ECTS                                             | 4                                                       |                       |
| Кількість змістових модулів                                         | 2                                                       |                       |
| Курсовий проект (робота)                                            | -                                                       |                       |
| Форма контролю                                                      | Екзамен                                                 |                       |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання |                                                         |                       |
|                                                                     | денна форма навчання                                    | заочна форма навчання |
| Рік підготовки                                                      | 1                                                       | -                     |
| Семестр                                                             | 1                                                       | -                     |
| Лекційні заняття                                                    | 15 год.                                                 | -                     |
| Практичні, семінарські заняття                                      | 15 год.                                                 | -                     |
| Лабораторні заняття                                                 | -                                                       | -                     |
| Самостійна робота                                                   | 90 год.                                                 | -                     |
| Індивідуальні завдання                                              |                                                         | -                     |
| Кількість тижневих годин для денної форми навчання                  | 2 год.                                                  | -                     |

## **2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни**

**Мета:** формування знань та практичних навичок з організації, методології, методики проведення наукових досліджень, їх презентації та комерціалізації.

### **Завдання:**

- засвоєння теоретичних понять науки як процесу інтелектуальної діяльності та системи знань;
- вивчення теоретичних понять, що відображають методологію наукових досліджень;
- забезпечення організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки;
- розгляд розробки етапів та форм процесу наукового дослідження та організації науково-дослідної роботи магістрів;
- оволодіння специфікою наукового пізнання, змістом та структурою процесу наукового дослідження;
- формування практичних навичок по оформленні результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику;
- оволодіння інструментарієм визначення економічної ефективності наукових досліджень;
- ознайомлення з умовами комерціалізації результатів наукових досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

### **знати:**

- понятійний і термінологічний апарат навчальної дисципліни;
- сутність і класифікацію принципів, методів і понять наукових досліджень;
- особливості пошуку, накопичення та обробки наукової інформації;
- методи проведення теоретичних та експериментальних досліджень;
- методичні та практичні основи обробки результатів наукових досліджень;
- особливості впровадження результатів наукової роботи та розрахунку ефективності НДР;
- основні принципи організації роботи в наукових колективах;
- вимоги та структури публікації наукових результатів та інформацію, щодо оформлення результатів наукових досліджень;
- **вміти:**
- збирати та обробляти інформацію, необхідну для проведення наукових досліджень;
- логічно будувати наукове дослідження відповідно логіки та мети дослідження;
- застосовувати доцільні методи при проведенні наукових досліджень залежно від їх цілей;

- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійних дослідженнях;
- науково обґрунтовувати та структурувати отримані наукові положення;
- виконувати розрахунки економічної ефективності НДР та результатів наукових досліджень;
- оформляти результати наукових досліджень;
- організовувати роботу у наукових колективах;
- використовувати набуті знання в практичній діяльності.

Набуття компетентностей:

***загальні компетентності (ЗК):***

**ЗК2.** Здатність удосконалювати та розвивати власний інтелектуальний і загальнокультурний рівень, до адаптації до нових ситуацій, до зміни наукового виробничого профілю своєї професійної діяльності, соціокультурних і соціальних умов діяльності, переоцінки накопиченого досвіду;

**ЗК4.** Здатність застосовувати сучасні методи і методики дослідження, проводити дослідження на відповідному рівні;

**ЗК6.** Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень;

**ЗК8.** Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо;

**ЗК9.** Вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;

**ЗК10.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

**ЗК11.** Здатність до інноваційної діяльності; вміння ставити і вирішувати перспективні науково-дослідні та прикладні завдання;

**ЗК12.** Здатність до підготовки аналітичної інформації для прийняття рішень;

***фахові (спеціальні) компетентності (ФК):***

**ФК3.** Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

**ФК7.** Здатність розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

**ФК9.** Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати управлінські рішення та забезпечувати умови їх реалізації;

**ФК11.** Здатність формувати місію, обґрунтовувати стратегічні цілі, розробляти стратегічні напрями розвитку підприємств та корпорацій у сфері туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

**ФК17.** Здатність критично аналізувати, оцінювати, синтезувати нові ідеї щодо інноваційних та інвестиційних можливостей підприємства у конкурентному середовищі;

**ФК18.** Здатність оцінювати вплив факторів внутрішнього та підприємницького середовища та функціонування підприємства для обґрунтування бізнес-процесів.

### 3. Програма та структура навчальної дисципліни для - повного терміну денної форми навчання;

| Назви змістових модулів і тем                                                  | Кількість годин |        |              |   |     |     |      |              |              |   |     |     |      |  |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|--------------|---|-----|-----|------|--------------|--------------|---|-----|-----|------|--|
|                                                                                | денна форма     |        |              |   |     |     |      | заочна форма |              |   |     |     |      |  |
|                                                                                | тижні           | усього | у тому числі |   |     |     |      | усього       | у тому числі |   |     |     |      |  |
|                                                                                |                 |        | л            | п | лаб | інд | с.р. |              | л            | п | лаб | інд | с.р. |  |
| Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності             |                 |        |              |   |     |     |      |              |              |   |     |     |      |  |
| Тема 1. Наука та її вплив на розвиток економічних та суспільних систем         | 1               | 17     | 2            | 2 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Тема 2. Методологія наукових досліджень економічних систем, явищ і процесів    | 3               | 17     | 2            | 2 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Тема 3 Наукова організація дослідного процесу                                  | 5               | 17     | 2            | 2 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Разом за змістовим модулем 1                                                   | 51              |        | 6            | 6 |     |     | 39   |              | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Змістовий модуль 2. Технологія наукового дослідження                           |                 |        |              |   |     |     |      |              |              |   |     |     |      |  |
| Тема. 4. Загальна методика проведення наукового дослідження                    | 7               | 19     | 2            | 4 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Тема 5. Випускна кваліфікаційна робота: виконання та оформлення                | 9               | 17     | 2            | 2 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Тема 6. Наукометричні міжнародні бази даних результатів наукових досліджень    | 11              | 17     | 2            | 2 |     |     | 13   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |
| Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності наукових досліджень | 12              | 16     | 2            | 2 |     |     | 12   | -            | -            | - | -   | -   | -    |  |

|                              |     |    |    |   |   |     |   |   |   |   |   |   |
|------------------------------|-----|----|----|---|---|-----|---|---|---|---|---|---|
| Разом за змістовим модулем 2 | 69  | 8  | 10 |   |   | 59  | - | - | - | - | - | - |
| Усього годин                 | 120 | 14 | 16 | - | - | 120 | - | - | - | - | - | - |

#### 4. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                                                    | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вплив науки на розвиток туристичного та готельно-ресторанного бізнесу         | 2               |
| 2     | Проблеми розвитку туристичної індустрії та методи їх ідентифікації            | 2               |
| 3     | Організація наукових досліджень в сфері туризму                               | 2               |
| 4     | Ідентифікація актуальності тем магістерських робіт                            | 2               |
| 5     | Ідентифікація об'єкту, предмету, мети та завдань магістерських робіт          | 2               |
| 6     | Технологія обробки інформації та формування структурних елементів дослідження | 2               |
| 7     | Пошук інформації в міжнародних наукометричних базах даних                     | 2               |
| 8     | Оцінка можливості комерціалізації результатів наукових досліджень             | 2               |
|       | Разом                                                                         | 16              |

#### 5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

##### *Контрольні запитання*

1. Розвиток науки і економіки як цілеформуєчий фактор державної політики наукових досліджень.
2. Форми та завдання апробації результатів наукових досліджень.
3. Освіта як чинник розвитку наукових досліджень на шляху до суспільства знань.
4. Поняття патентоспроможних об'єктів інтелектуальної власності.
5. Поняття науки та її роль у розвитку сучасного суспільства.
6. Впровадження наукових досліджень.
7. Генезис науки та фази розвитку науки та техніки.
8. Вимоги до оформлення магістерської роботи.
9. Наукові революції в історії людства.
10. Порядок формування та вимоги до висновків магістерської роботи.
11. Пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки.
12. Суб'єкти та об'єкти інтелектуальної власності.
13. Стан та перспективи розвитку університетської науки.
14. Основні критерії вибору теми наукового дослідження. Поняття гіпотези, об'єкту та предмету наукового дослідження.
15. Поняття, мета і завдання наукової діяльності.
16. Проблеми та перспективи інтеграції українських дослідників до світового наукового співтовариства.

17. Організаційна структура науки в Україні та її розвиток.
18. Показники оцінки прикладних наукових досліджень.
19. Фінансування наукових досліджень в Україні та зарубіжний досвід.
20. Сутність магістерської роботи, її структура та зміст.
21. Види та напрямки фінансування наукової діяльності в Україні.
22. Вимоги до змісту розділів магістерської роботи.
23. Сутність методології наукового дослідження.
24. Методи дослідження проблем розвитку туристичного бізнесу.
25. Види методології та їх стисла характеристика.
26. Характеристики структури вступу магістерської роботи.
27. Цільові характеристики методу наукового дослідження.
28. Планування і раціональна організація праці науковця у технології наукової діяльності.
29. Класифікація методів наукового дослідження.
30. Технологія підготовки магістерської роботи.
31. Характеристика змісту економічного дослідження.
32. Бізнес-інкубатор та центр трансферу технологій у реалізації й впровадженні науково-практичних розробок.
33. Характеристика діалектичного та метафізичного методів наукового дослідження.
34. Заходи та переваги обґрунтування проблеми наукового дослідження.
35. Системний підхід у наукових дослідженнях.
36. Вимоги до особистих якостей ученого.
37. Характеристика методів наукових досліджень проблем розвитку готельно-ресторанного бізнесу.
38. Принципи та застереження збору інформації під час проведення наукового дослідження.
39. Чинники активізації наукової творчості.
40. Поняття та види інноваційної діяльності.
41. Вибір напрямку наукового дослідження та етапи НДР.
42. Здатності сучасного вченого.
43. Джерела виникнення та напрями пошуку проблеми наукового дослідження.
44. Комерціалізація результатів наукових досліджень.
45. Поняття та принципи наукової організації праці у науковій діяльності.
46. Статистичні методи дослідження проблем розвитку туристичної індустрії.
47. Принципи наукового пізнання проблем у сфері управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом.
48. Інтелект та його характеристики.
49. Характеристика проблем розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.
50. Характеристика та роль особистості вченого в науці.
51. Проведення теоретичних та експериментальних досліджень.

52. Загальнологічні методи дослідження проблем розвитку туризму.
53. Показники оцінки фундаментальних наукових досліджень .
54. Етика і соціальна відповідальність дослідника.
55. Види ефекту та ефективності наукових досліджень: методика їх визначення.
56. Поняття та стадії творчого процесу у науковому дослідженні.
57. Вимоги, зміст та функції програми наукового дослідження.
58. Загальна характеристика наукометричних баз даних.
59. Організація творчої діяльності дослідника.
60. Алгоритм якісної оцінки результатів наукового дослідження.

### *Тести*

#### ***1. Наука - це:***

- а) система знань;
- б) форма суспільної свідомості;
- в) сфера людської діяльності;
- г) все перелічене вище.

#### ***2. До функцій науки не належить:***

- а) пізнавальна функція;
- б) культурно-виховна функція;
- в) практична функція;
- г) немає правильної відповіді.

#### ***3. За об'єктною ознакою наука поділяється на наступні блоки:***

- а) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- б) фундаментальна наука, прикладна наука, наукознавство;
- в) технічні науки, історико-економічні науки, філософські науки;
- г) немає правильної відповіді.

#### ***4. Формами наукової діяльності є:***

- а) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- б) пізнавальна, культурно-виховна, практично-дієва;
- в) фундаментальні наукові дослідження, прикладні наукові дослідження;
- г) немає правильної відповіді.

#### ***5. Наукознавство - це:***

- а) вивчення історії розвитку науки;
- б) комплекс наукових дисциплін, що узагальнюють і досліджують закономірності функціонування науки;
- в) дослідження системи методів у науці, складання моделей наукової діяльності і окремих її видів;
- г) розробка міжнародних і національних систем понять і термінології, стильових особливостей викладення результатів наукових досліджень.

#### ***6. Напрямами наукової інтеграції України у світове співтовариство є:***

- а) використання досягнень світової науки, наукове співробітництво, інтеграції української науки в світову;
- б) провадження спільних наукових досліджень, проведення міжнародних конференцій, взаємний обмін науковими кадрами;
- в) взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією, взаємний обмін науковими кадрами, спільні дослідження у міжнародних колективах спеціалістів;
- г) немає правильної відповіді.

**7. Що не є складовим елементом науки?**

- а) постулат;
- б) категорія;
- в) закон;
- г) аналіз і синтез.

**8. Вищою науковою організацією України є:**

- а) Міністерство освіти і науки України;
- б) Національна академія наук України;
- в) заклад вищої освіти;
- г) Верховна рада України.

**9. Методологія – це:**

- а) вчення про науковий метод пізнання й перетворення світу;
- б) сукупність методів дослідження, що застосовуються в будь-якій науці, відповідно до специфіки об'єкта її пізнання;
- в) термін, що в залежності від контексту може сприйматися в різних значеннях: або як сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці, або як вчення про методи пізнання й перетворення дійсності;
- г) всі відповіді правильні.

**10. Фундаментальним, узагальненим методом пізнання дійсності**

**є:**

- а) історичний;
- б) діалектичний;
- в) системний;
- г) метафізичний.

**11. До загальнонаукових методів дослідження відносяться:**

- а) теоретичні; емпіричні,
- б) часткові;
- в) історичні; філософські;
- г) правильної відповіді немає.

**12. Спостереження, обстеження, вибір критеріїв оцінки, збирання і групування інформації здійснюється на етапі:**

- а) вивчення;
- б) організації;
- в) дослідження;
- г) апробації.

**13. Сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, які здійснюються за допомогою певних процедур, це:**

- а) об'єкт дослідження;
- б) метод дослідження;
- в) наукове дослідження;
- г) науково-дослідний процес.

**14. Методи, що використовують абстрактні уявлення, ідеї, положення, які мають назву:**

- а) емпіричні;
- б) загальнонаукові;
- в) емпірико-теоретичні;
- г) теоретичні.

**15. Емпіричний рівень пізнання включає:**

- а) описування;
- б) вимірювання;
- в) порівняння;
- г) всі відповіді правильні.

**16. Експеримент це:**

- а) найбільш загальний емпіричний метод пізнання, у якому провадять не тільки спостереження й виміри, але й здійснюють перестановку, зміну об'єкта дослідження;
- б) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;
- в) метод пізнання, при якому об'єкт вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише властивості об'єкта, характер його зміни;
- г) все, що вище перелічено.

**17. Спостереження це:**

- а) метод пізнання, при якому об'єкт вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише властивості об'єкта, характер його зміни;
- б) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;
- в) метод пізнання, у якому провадять не тільки спостереження й виміри, але й здійснюють перестановку, зміну об'єкта дослідження;
- г) все, що вище перелічено.

**18. Суб'єктами науково-дослідної роботи є:**

- а) студенти, аспіранти, докторанти;
- б) студенти, аспіранти, професори, доценти;
- в) викладачі, студенти, аспіранти, докторанти;
- г) викладачі, професори, доценти, асистенти.

**19. Система управління науково-дослідною роботою складається з таких складових:**

- а) організація, контроль, мотивація, облік, аналіз;

- б) планування, облік, аналіз, контроль;
- в) облік та контроль;
- г) керівництво, облік, аналіз, планування.

**20. Облік та контроль за науково-дослідною роботою студентів здійснює:**

- а) кафедра та деканат;
- б) науковий керівник;
- в) науковий керівник та завідувач кафедри;
- г) кафедра.

**21. Який зв'язок існує між категоріями «освіта» та «наука»:**

- а) прямий;
- б) обернений;
- в) обернено-кореляційний;
- г) прямий та обернений.

**22. Які є види науково-дослідної роботи:**

- а) науково-дослідна компонента наукової роботи (навчального процесу);
- б) самостійна науково-дослідна пошукова робота;
- в) науково-дослідна робота під науковим керівництвом;
- г) все перелічене вище.

**23. Створення нової інформації полягає у:**

- а) упорядкуванні сукупності елементів арифметичних і логічних операцій, записаних будь-якою вихідною мовою;
- б) визначенні стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження;
- в) у проведенні спостережень і виборі оціночних критеріїв, досліджуваних економічних процесів, а також збереженні і групуванні інформації;
- г) виявленні недоробок, які потім усуваються дослідником.

**24. Друковане видання обсягом від 5 до 48 сторінок, що містить інформацію оперативного характеру, це:**

- а) брошура;
- б) книга;
- в) журнал;
- г) реферат.

**25. Під метою наукового дослідження розуміють:**

- а) визначення конкретного об'єкта й всебічне, достовірне вивчення його структури, характеристик, зв'язків на основі розроблених у науці принципів і методів пізнання, а також одержання корисних для діяльності людини результатів, впровадження у виробництво й одержання ефекту;
- б) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;

- в) сферу людської діяльності, яка направлена на вироблення та систематизування нових знань про природу, суспільство, мислення та пізнання навколишнього світу;
- г) правильної відповіді немає.

**26. Моделювання це:**

- а) прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні об'єкта чи явища, які вивчають, на їх аналоги, моделі, котрі мають істотні прикмети оригіналу;
- б) певна послідовність дій, спосіб організації дослідження;
- в) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;
- г) спосіб пізнання об'єктивної дійсності.

**27. На якому етапі науково-дослідного процесу здійснюється вивчення стану об'єкта дослідження:**

- а) організація;
- б) узагальнення;
- в) апробація;
- г) реалізація.

**28. Літературний виклад результатів дослідження це:**

- а) узагальнення;
- б) дослідження;
- в) апробація;
- г) реалізація.

**29. Колективне обговорення дослідження, результатом якого є його схвалення, ствердження або визнання є:**

- а) узагальнення;
- б) апробація;
- в) дослідження;
- г) реалізація.

**30. Виконання досліджень не включає:**

- а) доведення гіпотез;
- б) формування висновків;
- в) вивчення стану об'єкта дослідження;
- г) корегування попередніх результатів.

**31. Визначення стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження належить до:**

- а) організаційної стадії;
- б) дослідної стадії;
- в) узагальнення результатів дослідження;
- г) стадії апробації.

**32. Гіпотеза - це:**

- а) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими або помилковими;
- б) інструмент для рішення головного завдання науки - відкриття об'єктивних законів дійсності;
- в) визначення конкретного об'єкта й всебічне, достовірне вивчення його структури, характеристик, зв'язків на основі розроблених у науці принципів і методів пізнання, а також одержання корисних для діяльності людини результатів, впровадження у виробництво й одержання ефекту;
- г) все, що перелічене вище.

**33. До якого розділу програми дослідження входить розгортання робочих гіпотез:**

- а) методологічного;
- б) процедурного;
- в) організаційного;
- г) правильної відповіді немає.

**34. Впровадження результатів дослідження в практику - це:**

- а) початок застосування результатів дослідження у реальних практичних умовах в освіті, на виробництві тощо;
- б) складання розширеного плану науково-дослідної роботи, відповідно до змісту напрацьованого матеріалу;
- в) уточнення проблеми (теми) і складання змісту науково-дослідної роботи;
- г) робота з систематизації накопиченого матеріалу відповідно до плану роботи, проведення аналізу наукових праць, практичного досвіду, узагальнення тощо.

**35. Нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності є суттєвими для розвитку конкретного напрямку окремої галузі науки, містяться в такій кваліфікаційній роботі як:**

- а) дисертація доктора наук;
- б) дисертація доктора філософії;
- в) випускна кваліфікаційна робота слухача магістратури;
- г) автореферат.

**36. Випускна кваліфікаційна робота – це:**

- а) самостійна випускна науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня магістра;
- б) сукупність результатів, які розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему;
- в) стислий виклад кандидатської та докторської дисертації, який виконується після її фактичного завершення;
- г) сукупність результатів, що розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки.

**37. Об'єкт наукового дослідження це:**

- а) те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника;
- б) процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження;
- в) навколишній матеріальний світ і його відображення в дійсності;
- г) всі відповіді правильні.

**38. У назві наукового дослідження завжди міститься:**

- а) предмет і об'єкт дослідження;
- б) предмет дослідження;
- в) об'єкт дослідження;
- г) методи дослідження.

**39. Наукове дослідження – це:**

- а) робота, у якій сформульовано і обґрунтовано предмет і об'єкт
- б) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;
- в) це сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, здійснюваних за допомогою певних процедур;
- г) це дії, які конкретизують застосування методичних прийомів дослідження процесу відтворення необхідного продукту, забезпечують виявлення конфліктних ситуацій з метою їх своєчасного усунення та запобігання виникненню у підприємницькій діяльності.

**40. Науковий аналіз це:**

- а) спосіб пізнання об'єктивної дійсності;
- б) називається ряд суджень, які ставляться до певного предмета або питання, ідуть одне за іншим так, що з попередніх суджень із необхідністю або високою ймовірністю впливають інші, а в результаті виходить відповідь на поставлене питання;
- в) принципова (логічна) простота; спадкоємний зв'язок висунутої гіпотези з попереднім знанням;
- г) правильної відповіді немає.

**41. Процедура дослідження це:**

- а) певна послідовність дій, спосіб організації дослідження;
- б) прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні об'єкта чи явища;
- в) загальна методологія, універсальна стосовно всіх наук і в зміст якої входять всі методи пізнання;
- г) правильної відповіді немає.

**42. Що розуміється під темою наукового дослідження?**

- а) наукове завдання, що охоплює певну область наукового дослідження;
- б) складне наукове завдання, що охоплює значну область дослідження й має перспективне значення;

в) науково обґрунтовані припущення, висунуті для пояснення якого-небудь процесу, які після перевірки можуть виявитися щирими; або помилковими.

г) правильної відповіді немає.

**43. Загальні вимоги до випускної кваліфікаційної роботи (вказіть головні):**

а) актуальність теми, достатній теоретичний рівень, дослідницький характер

б) використання математичних формул, наявність розрахунків; опублікування розрахунків;

в) схематичне зображення матеріалу, наявність рисунків та таблиць, які займають більше однієї сторінки;

г) наявність розрахунків, рисунків та таблиць в додатках.

**44. Основними критеріями відбору до бази даних Scopus є:**

а) контроль якості публікацій (наукове рецензування), наявність англomовної назви видання та рефератів усіх статей;

б) контроль кількості публікацій, наявність українськомовної назви видання та рефератів усіх статей;

в) наявність власного веб-сайта з україномовними версіями сторінок (оцінюється якість головної сторінки видання);

г) публікування нових випусків із регулярністю не менше ніж десять раз на рік.

**45. Scopus це:**

а) бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях;

б) науковий журнал;

в) вища атестаційна комісія;

г) вірної відповіді немає.

**46. В Scopus реферуються:**

а) 18000 назв журналів від 5000 видавництв світу;

б) тільки українські журнали;

в) тільки журнали країн Росії, України, Білорусії;

г) всі журнали всіх видавництв світу.

**47. Який буде Індекс Хірша, якщо вчений має опублікованих сто статей, на кожен з яких є лише одне посилання:**

а) 1;

б) 100;

в) 99;

г) правильної відповіді немає.

**48. Який буде Індекс Хірша, якщо вчений має одну опубліковану статтю, на яку є сто посилань:**

а) 1;

б) 100;

в) 99;

г) правильної відповіді немає.

**49. Індекс Хірша дорівнює 10, це означає, що:**

а) вченим було опубліковано не менше 10 робіт, кожна з яких була процитована 10 і більше раз;

б) вчений має одну опубліковану статтю, на яку є 10 посилань;

в) вчений має опублікованих 10 статей, на кожен з яких є одне посилання;

г) вірної відповіді немає.

**50. Інтелектуальну власність це:**

а) результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та інш.) або кількох осіб;

б) це надзвичайно складна інституція, а серцевиною є авторське право, суміжні права;

в) продукт людського розуму, результат творчості, який охороняється законом;

г) всі відповіді є правильними.

**51. Організація, яка надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам малого та середнього підприємництва, що розпочинають свою діяльність, з метою сприяння у набутті ними фінансової самостійності, -**

а) бізнес-інкубатор;

б) центру трансферу технологій;

в) партнер інкубатору;

г) правильної відповіді немає.

**52. Комерціалізація результатів наукових досліджень - це:**

а) відповідальний етап роботи з результатами наукової розробки, котра пройшла капіталізацію й визначена об'єктом інтелектуальної власності, на який одержано охоронні документи і який має специфічні ознаки, що дає можливість розглядати його як інноваційний товар, який відповідає умовам ринку;

б) виконання проектних робіт з розробкою робочих креслень, узгодження ціни та строків;

в) вивчення явищ та процесів, аналіз впливу на них різноманітних факторів, вивчення взаємодій між явищами з метою отримання доказаних та корисних для науки і практики рішень з максимальним ефектом;

г) правильної відповіді немає.

**53. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) це:**

а) міжнародна організація з питань інтелектуальної власності;

б) міжнародна організація з питань освіти, науки і культури;

в) міжнародна організація з безпеки і співробітництва в Європі;

г) міжнародна організація охорони здоров'я.

## **6. Методи навчання**

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, які використовуються при вивченні дисципліни:

- 1) в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція); наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 2) в аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні);
- 3) в аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача;
- 4) в аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати, статті, тези);
- 5) в аспекті самостійної діяльності: навчальний модуль: питання типу «ессе»; вибіркові тести.

## **7. Форми контролю**

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є лекції, практичні заняття, консультації, самостійна індивідуальна робота студентів.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

При вивченні навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений.

**Вхідний контроль** проводиться перед вивченням предмету з метою визначення рівня підготовки студентів з відповідних дисциплін, які формують базу для його опанування. Вхідний контроль проводиться на першому занятті по питаннях, які відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати вхідного контролю враховують при коригуванні завдань для самостійної роботи студентів.

**Поточний контроль** проводиться викладачами у ході аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є підсумковий контроль за змістовими модулями.

**Поточний контроль** може проводитися у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни при рубіжному модульному контролі.

**Рубіжний модульний контроль** – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни змістового модуля. Рубіжний модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Частота проведення цього виду контролю визначається кількістю змістових модулів протягом навчального семестру.

**Семестровий контроль** з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни згідно з «Положенням про екзамени та заліки в Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

У НУБіП України використовується рейтингова форма контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять (модуля) з певної дисципліни. Її результати враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Рейтингове оцінювання знань студентів не скасовує традиційну систему оцінювання, а існує поряд із нею. Воно робить систему оцінювання більш гнучкою, об'єктивною і сприяє систематичній та активній самостійній роботі студентів протягом усього періоду навчання, забезпечує здорову конкуренцію між студентами у навчанні, сприяє виявленню і розвитку творчих здібностей студентів.

Форма проведення семестрового контролю є комбінованою (частково усна - при проведенні співбесіди, частково письмова - при відповідях на теоретичні питання та тестуванні тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» й доводяться до відома студентів на першому занятті.

**Залік** – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного модульного контролю.

**Іспит** – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного модульного контролю та підсумкової атестації) За рівнем виділяють такі види контролю: самоконтроль, кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський.

**Самоконтроль** при вивченні дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

**8. Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

| Рейтинг студента,<br>бали | Оцінка національна<br>за результати складання |               |
|---------------------------|-----------------------------------------------|---------------|
|                           | екзаменів                                     | заліків       |
| 90-100                    | Відмінно                                      | Зараховано    |
| 74-89                     | Добре                                         |               |
| 60-73                     | Задовільно                                    |               |
| 0-59                      | Незадовільно                                  | Не зараховано |

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни  $R_{\text{дис}}$  (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи  $R_{\text{нр}}$  (до 70 балів):  $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$ .

## 9. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.
4. Перелік запитань для тестової перевірки знань (контрольної роботи).

## 10. Рекомендована література

### Основна

1. Про вищу освіту. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Редакція від 19.04.2019, підстава - 283-2019-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів. Редакція від 23.07.2020, підстава - 607-2020-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF#Text>
4. Про внесення змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. Наказ МОН України. Документ з1171-17, чинний, поточна редакція. Прийняття від 11.07.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1171-17#Text>
5. Про інноваційну діяльність. Закон України. Документ 40-IV, чинний, поточна редакція. Редакція від 05.12.2012, підстава - 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
6. Про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Закон України. Документ 3715-VI, чинний, поточна редакція. Редакція від 05.12.2012, підстава - 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
8. Антонюк В.С., Полонський Л.Г., Аверченко В.І., Малахов Ю.А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
9. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : Підручник для бакалаврів, магістрів і аспірантів економ. спец .вищ. навч. закл. освіти. К. : АБУ, 2002. 480 с.
10. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2014. 142 с.
11. Добронравова І.С., Руденко О.В., Сидоренко Л.І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
12. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. ; за ред. А.А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 280 с.
13. Єріна А. М., Захожай, В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень : Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. К. : ЦНЛ, 2004. 212 с.
14. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ : Кондор, 2009. 206 с.

- 15.Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / В. М. Михайлов та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 220 с.
  - 16.Стеченко Д. М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. К. : Знання, 2005. 309 с.
  - 17.Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Віче : НУВГП, 2016. 151 с.
  - 18.Шишкіна Є.К., Носирев О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
- допоміжна**
- 19.Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
  - 20.Макогон Ю.В., Пилипенко В.В. Основи наукових досліджень в економіці : навч. посіб. Донецьк : Альфа-прес, 2007. 144 с.
  - 21.Марцин В.С. Наукознавство: Підручник. К.: УБС НБУ, 2007. 579 с.
  - 22.Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
  - 23.Назаровець, Сергій. Наукометричні ресурси: у допомогу проведення та представлення наукових досліджень. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3015/scientometrics.pdf>
  - 24.Основи наукових досліджень: методологія, організація, оформлення результатів: Навчальний посібник К.: “Хай-ТЕК Прес”, 2010. 344 с.
  - 25.Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад’юнтів / за ред. А.Є.Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
  - 26.Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. К.: ТОВ "Альфа-ПІК", 2004. 56 с.
  - 27.Шейко В. М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручник- 2-ге вид., перероблено і доповнено К.: Знання – Пресс, 2002. 295 с.
  - 28.Web of Science - колиска наукової літератури світового масштабу. URL: <https://ua.publ.science/uk/blog/web-of-science-kolybel-nauchnoy-literatury-mirovogo-masshtaba>

### 13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
2. Електронна бібліотека України. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/impakt-faktor-ukrayinskih-zhurnaliv.html>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nauka>

4. Електронні ресурси Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
5. Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua/abitur/entrance/ratings/36.html>
6. Система інтелектуальної власності URL: [http://www.fabrikaidei.kiev.ua/extract\\_art\\_short.php?id=72](http://www.fabrikaidei.kiev.ua/extract_art_short.php?id=72)
7. Сторінка Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>
8. Сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
10. Что такое плагиат, или О западных стандартах научной этики. URL: <http://www.osvita.org.ua/articles/68.html>
11. Наукометричні бази даних. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1367>
12. Збірник наукових праць "Географія та туризм". URL: <http://univ.kiev.ua/ua/science/journals/csp-gt>
13. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/>
14. Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. URL: <http://jml.nau.edu.ua/index.php/IMV>
15. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. URL: <https://www.socosvita.kiev.ua/publishing/bulletin>
16. Journal of Hospitality and Tourism Research. URL: <https://journals.sagepub.com/home/jht>
17. Современные проблемы сервиса и туризма. URL: <https://www.spst-journal.org/spst>
18. «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». URL: <http://science.lpnu.ua/uk/smeu>
19. «Менеджмент». URL: <http://management.knutd.edu.ua/>
20. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». URL: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/>
21. Інновації та технології в сфері послуг і харчування. URL: <http://itsf.chdtu.edu.ua/>
22. Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації. URL: <http://restaurant-hotel.knukim.edu.ua/>
23. Journal of Sustainable Tourism. URL: <http://www.tandfonline.com/toc/rsus20/current#.UwcYyc60mho>